

Audito Rūmų priemonės, taikomos reaguojant į COVID-19 pandemiją

Europos Audito Rūmai ėmėsi reikiamų veiksmų, kad COVID-19 pandemijos metu Europos Sąjungoje galėtų toliau veiksmingai vykdyti viešojo audito funkciją ir laiku parengti audito ataskaitas, nuomones ir apžvalgas, kiek tai įmanoma šiuo sudėtingu laikotarpiu. Reiškiame padėką visiems, kas gelbsti gyvybes ir kovoja su pandemija Liuksemburge, Europos Sąjungoje ir visame pasaulyje. Ir toliau laikysimės įsipareigojimo remti Liuksemburgo vyriausybės politiką visuomenės sveikatos apsaugos srityje. Švelnindami dabartinės sveikatos krizės poveikį mūsų darbuotojams, ėmėmės atsargumo priemonių, kad kuo labiau sumažintume jiems ir jų šeimoms kylančią riziką.

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. balandžio 21 d.

Lėta pažanga baigiant kurti ES kelių tinklą ir priežiūros išlaidos kelia vis didesnį susirūpinimą, įspėja auditoriai

Naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje teigiama, kad greitkelius apimantis pagrindinis transeuropinis transporto tinklas (TEN-T) sėkmingai plečiasi ir duoda teigiamų rezultatų šiuo tinklu keliaujantiems asmenims, pavyzdžiui, sutrumpėjo kelionės laikas ir daugiau kilometrų nuvažiuojama automagistralėmis. Prie šių rezultatų teigiamai prisidėjo ES finansavimas ir Europos Komisijos veiksmai, tačiau dauguma Vidurio ir Rytų Europos valstybių narių vis dar atsilieka, o nuo 2014 m. pasinaudojant ES parama buvo užbaigta tik apie 400 km naujų TEN-T kelių. Be to, sklandžiam keliavimui keliais trukdo neužbaigtos tarpvalstybinės atkarpos ir prastai koordinuojama stovėjimo aikštelių ir švarių degalų infrastruktūra, o dėl nepakankamos valstybių narių vykdomos priežiūros kyla grėsmė tinklo būklei ilguoju laikotarpiu.

Keliais pergabenama didžiausia ES keleivių ir krovinių dalis. Komisija siekia iki 2030 m. užbaigti beveik 50 000 km automagistralių ir greitkelių, einančių per devynis TEN-T pagrindinio tinklo koridorius ir apimančių visus pagrindinius ES eismo maršrutus. Nuo 2007 m. ji valstybėms narėms skyrė 78 milijardus eurų naujiems keliams tiesti ir esamiems gerinti, įskaitant maždaug 40 milijardų eurų tinklui priklausantiems keliams.

Auditoriai įvertino padarytą pažangą ir Komisijos vaidmenį baigiant kurti visapusiškai veikiančią TEN-T pagrindinį kelių tinklą. Jie taip pat tikrino, kaip valstybės narės prisidėjo prie kelių priežiūros, ir apsilankė Bulgarijoje, Čekijoje, Ispanijoje ir Lenkijoje.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Keliams tenka svarbus vaidmuo sujungiant ES šalis ir regionus, taip prisidedant prie jų ekonominio aktyvumo, vystymosi ir augimo, – teigė už ataskaitą atsakingas Audito Rūmų narys Ladislav Balko. – Plėtojant ES pagrindinį kelių tinklą daroma pažanga, tačiau tinklas dar neveikia visu pajėgumu.“

2007–2017 m. pasinaudojant ES parama nutiesta maždaug 3 100 km automagistralių, o tai prisidėjo prie greitesnių, saugesnių ir kokybiškesnių kelionių. Vis dėlto iš maždaug 2 000 km naujų automagistralių, suplanuotų nutiesti 2014–2020 m. laikotarpiu, 2019 m. pabaigoje atliekant auditą buvo nutiesta mažiau nei 400 km. Auditoriai atkreipia dėmesį į atotrūkį tarp pagrindinio tinklo plėtros lygio Vakarų ir Vidurio bei Rytų Europos valstybėse narėse.

Komisijai teko svarbus strateginis vaidmuo pagal svarbą suskirstant svarbiausių eismo maršrutų užbaigimą: ES reglamentais ji nustatė pagrindinį tinklą ir koridorius, finansavimo sąlygas ir paragino valstybes narės savo planuose pirmenybę teikti TEN-T tinklui. Vis dėlto pagrindiniam tinklui valstybės narės atidėjo tik trečdalį ES finansavimo, skirto 2014–2020 m., nors daugumoje Vidurio ir Rytų Europos valstybių narių, kurios gauna daugiausia ES struktūrinių fondų lėšų, tinklo užbaigimo lygis buvo labai žemas.

Komisija ne visada stebi visą pagrindinį tinklą, trūksta ir tarpinių tikslų, kad būtų galima tiksliai įvertinti pažangą ir pateikti patikimas prognozes dėl tikėtino jo užbaigimo iki 2030 m. Esant tokiems stebėjimo trūkumams ir valstybėms narėms laiku nepateikus ar pateikus nepatikimus duomenis, mažėja Komisijos galimybės prireikus laiku imtis taisomųjų veiksmų.

Auditoriai įspėja, kad priežiūrai skirti nacionaliniai biudžetai nuolat mažėja, o ne didėja, atsižvelgiant į didėjančią infrastruktūrą ir kritinės svarbos jungčių senėjimą. Nors tai gali turėti įtakos tam, ar tinklas visapusiškai veiks iki 2030 m., Komisija neturi priemonių patikrinti, ar valstybės narės turi patikimą sistemą tinkamai kelių priežiūrai užtikrinti.

Auditoriai rekomenduoja Komisijai pirmenybę teikti investicijoms į pagrindinį kelių tinklą, pagerinti stebėjimo tvarką ir sustiprinti savo požiūrį užtikrinant, kad valstybės narės tinkamai prižiūrėtų besiplečiantį tinklą.

Pastabos leidėjams

2013 m. priėmus TEN-T reglamentą nustatytas tikslas visuotinį kelių tinklą, kuriuo sujungiami visi ES regionai, užbaigti iki 2050 m., o pagrindinį tinklą – iki 2030 m. 2016 m., kai buvo sukaupti naujausi duomenys, TEN-T pagrindinio kelių tinklo užbaigimo lygis ES vidutiniškai buvo 77 %. Audito metu šie rodikliai keturiuose aplankytose šalyse buvo tokie: Bulgarijoje – 46 %, Lenkijoje – apie 75 %, Čekijoje – apie 78 % ir Ispanijoje – 100 %.

Iš audito metu tikrintų maršrutų 2012–2019 m. didžiausia pažanga pagal ilgį (190 % – nuo 200 iki 580 km) ir sutaupyta laiką (8 %) nustatyta maršrute Talinas–Viena (palyginti su maršrutais Madridas–Varšuva, Bukareštas–Paryžius ir Burgasas–Berlynas). EBPO duomenimis, 2007–2017 m. valstybių narių išlaidos kelių priežiūrai vidutiniškai sumažėjo beveik perpus. Iš keturių aplankytų šalių tik Ispanijoje esančio tinklo būklė apskritai vertintina kaip gera.

Specialioji ataskaita Nr. 9/2020 „ES pagrindinis kelių tinklas: kelionės laikas sutrumpėjo, tačiau tinklas dar neveikia visu pajėgumu“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu). Audito Rūmai anksčiau yra paskelbę ataskaitas dėl [kelių](#), [geležinkelių](#), [oro](#), [jūrų](#) ir [vidaus vandens](#) transporto. Jie transporto temai skyrė ir vieną [Audito Rūmų žurnalą](#) numerį, o netrukus paskelbs ataskaitą dėl ES finansuojamos transporto megainfrastruktūros.

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos:

Damijan Fišer, e. paštas damijan.fiser@eca.europa.eu, tel. (+352) 4398 45 510, mob. tel. (+352) 621 55 22 24